

keréknyomok

2009/NYÁR ORIENTALISZTIKAI ÉS BUDDHOLÓGIAI FOLYÓIRAT



Tartalom

TANULMÁNYOK

- Williams S. Waldron:
Buddhista modernitás
és a tudományok
(Körtvélyesi Tibor fordítása) 3
- Zsolnai László:
Buddhista közgazdaságtan 16
- Ruzsa Ferenc: Ismerte-e
a Mester a védákat? 24
- Kósa Gábor: Láthatatlan kezek
hófehér ruhában –
A manicheus ruházat
vallási hátteréről 39
- Nagy Márton: Kínai források
Csampáról a Tang-dinasztia
időszakában 53
- Kelényi Béla: A tibeti rituális maszkok 62
- Sárközi Ildikó: A sibék vallási
hagyománya – Isanju Mama alakja
Nara Elsi sámán
tudományának tükrében 75
- Bethlenfalvy Géza:
Csoma bódhiszattva? 90

INTERJÚ

- Megvilágosodás – „hiba a rendszerben”
Galambos Péterrel
Szegedi Mónika
készített interjút 97

RECENZIO, BIBLIOGRÁFIA

- Laszlo Zsolnai
and Knut Johannessen
Ims (ed.): Business within Limits –
Deep Ecology and Buddhist Economics
(Kovács Gábor) 116
- David R. Loy. A Buddhist History
of the West: Studies in Lack
(Técsi Éva Judit) 120
- A buddhizmus magyarországi
bibliográfiája
1. rész (Fődi Attila) 129
- SUMMARIES IN ENGLISH 135

E SZÁMUNK SZERZŐI

FÓDI ATTILA

A buddhizmus magyarországi bibliográfiája - 1. rész¹

BÉKY Gellért: *A lótuszvirág titka : Űdvösségvágy a keleti vallásokban*. Budapest : Új Ember, 2007. 147 p. ISBN 978 963 9674 30 1 [A szerző jezsuita szerzetesként több évtizedet töltött Japánban. Művéről így ír: „Nem tudományos beszámolóknak szántam, csak afféle ízelítőnek a nagy keleti vallások és a keleti lelkiség világából – abból a sajátos szemszögből, ahogyan én láttam és tapasztaltam az ottani életet.” Érdekes olvasmány.]

[DESHIMARU Taisen, 弟子丸 泰仙] DESHIMARU, Taisen: *Igazi zen : Bevezetés a Sóbógenzóba*. Ford. Büki György et al. 2. bőv. kiad. [Budakeszi] : Mandala-Veda, 2008. (*Vrai Zen : Introduction au Shobogenzo*). 319 p. ISBN 978 963 246 012 3 [A japán sőtő hagyomány kiváló tanítójának első könyve, melynek fordítása a hazai sőtő zen közösség vezetője, Myoken mester vezetésével történt.]

DOBOSY Antal: *Zen szöveggyűjtemény : [Szútrák, kóanok, versek, eredeti tanulmányok és mai modern zen írások]*. Jegyzet. Ford. Dobosy Antal et. al. Budapest : A Tan Kapuja Buddhista Főiskola, 2005. Források. 124 p. nincs ISBN száma [A kötetben csan/zen hagyomány legfontosabb gyűjteményeiből válogatott kóanok, szútrák mellett a szerző koreai zen hagyomány szerinti, ma már nehezen fellelhető tanulmányai is megtalálhatók. A szöveggyűjtemény emellett japán és nyugati szerzők zen tárgyú vagy ahhoz hasonló szellemiségű írásait, szépirodalmi munkáit tartalmazza a szerző szubjektív válogatásában. A munka értékét a több évtizedes zen tanítói tapasztalat mellett az adja, hogy a témához kapcsolódó munkák válogatott bibliográfiáját is tartalmazza.]

FROMM, Erich, [SUZUKI Daisetz, 鈴木 大拙] SUZUKI, Daisetz Teitaro: *Zen buddhizmus és pszichoanalízis*. Ford. Várady Szabolcs és Gy. Horváth László : Az utószót Miklós Pál írta. [2. kiad.]. [Budapest] : Helikon Kiadó, 2006. (*Zen Buddhism and Psychoanalysis*). 232 p. ISBN 963 227 047 9 [HE 1068] [A fülszövegből: „A híres japán bölcsele és a nyugati pszichoanalízis egyik

¹ Szerény munkám összeállításakor igyekeztem az összes megemlített könyvet (újra) a kezembe venni és elolvasni, hogy megjegyzéseimmel segíthessem az érdeklődőket. Amennyiben a szoros határidő miatt erre nem volt lehetőségem, ott csak a könyvészeti adatok szerepelnek annotáció nélkül.

A szerkesztőség kérésére csak a 2005-ben, vagy azután megjelent köteteket vettem figyelembe.

Az esetleges észrevételeket, kritikai megjegyzéseket a szerkesztőség címére várom!

meghatározó alakjának tanulmányai kerültek egymás mellé ebben a könyvben.” A mű iránti töretlen érdeklődést jelzi, hogy az 1989-es első kiadás után ismét kiadták.]

[HARADA, Shōdō, 原田 正道] HARADA, Sódó: *Bódhidharma ösvényén*. Ford. Egy Csepp Szangha munkacsoport, valamint Dettre Gábor : Lektorálta: Boros Dokó László, Varga Imre, Vincze Zsuzsa: Idegen szavak átírása: Földi Attila. Budapest : Filosz Kiadó, 2005. A Zen oszlopai. (*The Path to Bodhidharma*). 325 p. ISBN 963 86577 5 8 [A nemzetközi One Drop Zendo közösség alapítója, a Hakuin-féle Rinzai hagyományvonalba tartozó Shōdō Harada rōshi tanításainak gyűjteménye. A könyv a rōshi tanítványainak, és a sőtō hagyományvonalat gyakorló, fordítói gyakorlattal bírór Boros Dokó László közös munkájának eredménye.]

HEMENWAY, Priya: *Keleti bölcsesség*. Ford. Körber Ágnes. Budapest : Vince Kiadó : [Köln] : Evergreen, 2007. (*The Little Book of Eastern Wisdom*). 152 p. ISBN 978 3 8365 0203 0

HERRIGEL, Eugen: *Zen, az íjászat művészete : kyudo*. [Szerk. Zsolt Péter]. 3. jav. kiad. [Budapest] : Hunor, 2007. Budo kiskönyvtár. (*Zen in der Kunst des Bogenschiessens*). 82 p. ISBN 978 963 87109 6 3 [A Budo ismeretterjesztő kiskönyvtár sorozat a mű első kiadásával vette kezdetét 1995-ben. A szerző 1924-29 közt filozófiát és kyūdō-t tanult Japánban, élményeit egy 20 oldalas tanulmányba foglalta 1936-ban. Az eredetileg 1948-ban, Németországban megjelent mű ennek a kibővítésével született és egész sorozatot indított el A Zen meg a... címmel, pl. R. Pirsing: *A Zen meg a motorkerékpár-ápolása művészete*, Ray Bradbury: *Zen az írás művészetében*, ...stb.]

[HUINENG, 慧能] HUINENG: Az alapvetés könyve. [《六祖壇經》]. Ford. Tőkei Ferenc. In: *Kínai filozófia : Ókor*. III. kötet. Budapest : Magiszter Társadalomtudományi Alapítvány : [Budapest : Kossuth Kiadó], 2005. pp. 453–460. [A szöveg A Hatodik Pátriárka szútrájának kínai eredetiből készült kivonatos fordítása. A Tőkei Ferenc életműsorozat III. kötetében Kósa Gábor munkája nyomán már a legfontosabb szakkifejezések és nevek kínai eredetije, valamint pinyin átírása található.

Hús-vér zen. Összeállította: Paul Reps [és Nyogen Senzaki, 千崎 如幻]. Ford. Acsai Roland. Szentendre : Cephalion, 2006. (*Zen Flesh, Zen Bones*) 136 p. ISBN 978 963 9688 10 0 [Paul Reps és Nyogen Senzaki híres klasszikusának első, teljes magyar fordítása. Nem hiányozhat egyetlen zen gyakorló és zen iránt érdeklődő polcáról sem. A szöveg szakmai lektorálására utaló megjegyzést nem találtam.]

[YAGYŪ Munenori, 柳生 宗矩] YAGYŪ Munenori: *Az életet adó kard : Heiho Kadensō : Titkos tanítások a sógun házából*. [angolból] Ford. Ambrus Kata. Budapest : Torii Kiadó, 2006. (《兵法家伝書》 : *The Life-Giving Sword*). 175 p. ISBN 963 219 418 7 [A Yagyū család tagjai a Tokugawa shōgunok oktatói voltak. A mű egy tanulmány a harci művészetekről, a japán

budő-irodalom elismert darabja. A szerző, ahogy egész életében, megpróbálja összekapcsolni a kardforgatást a zen buddhizmussal. A buddhista tanítások a kor híres zen szerzetese, Takuan Sōhō (1573-1645) tanításain alapulnak.]

[KATAGIRI Dainin, 片桐 大忍] KATAGIRI, Dainin: *Visszatérés a csendhez : Zen gyakorlás a mindennapi életben*. Ford. Szabó Sinnin Bálint. Budapest : Filosz, 2008. A Zen oszlopai. (*Returning to Silence*). 325 p. ISBN 978 963 9841 01 7

MARTIN, Philip: *Zen kiút a depresszióból : A normális élet szabályai*. Ford. Sári Júlia. Budapest : Kelet Kiadó, 2007. (*The Zen path through depression*). 189 p. ISBN 978 963 87625 2 8 [Az amerikai pszichoterapeuta szerző szerint a depresszió kezelésére a legjobb módszer a zen meditáció. E saját tapasztalatból táplálkozó cél által vezérelve született meg ez a könyv, melyben a leghíresebb zen szerzetesek mondásai, tanításai mellett a zen szellemiségének megfelelő egyéb idézetek is megtalálhatók az egyes részek mottóiként.

A pillangó álma : a régi Kína bölcsessége. Összeáll. Dobos László. Ford. Bernáth István et al. 2. kiad. [Budapest] : Helikon, 2005. 102 p. ISBN 963 208 938 3 [A könyv részleteket tartalmaz a kínai filozófia és vallástörténet legmeghatározóbb mestereinek tanításaiból, könyveiből, emellett értékes irodalmi válogatás is. A fordítások többsége kínai eredetiből, sinológusok nyersfordításai alapján készült.]

A rőzsehordóból lett Hatodik Pátriárka. [angolból] Ford. Sitkéry Zoltán. In: ULLMANN, Robert, REICHENBERG-ULLMANN, Judith: *Szentek, bölcsék, mesterek és misztikusok : Megvilágosodásbeszámolók a régmúlttól napjainkig*. Budapest : Filosz Kiadó, 2005. pp. 33–43. [Huineng, a csan 6. pátriárkájának élettörténetét *A Hatodik Pátriárka szútrája* 1. fejezete tartalmazza. Az itt közölt szöveget Thomas Cleary angol fordítása alapján Sitkéry Zoltán készítette. A szöveget a kínai eredeti alapján lektorálta: Fődi Attila.]

SHAW, Scott: *Nirvána dióhéjban : 157 zen meditáció*. Ford. Sámi László. [Budapest] : Lunarimpex, 2006. Lunar zsebkönyvek. (*Nirvana in a Nutshell*). 198 p. ISBN 963 9219 59 2 [A szerző elismert harcművész, újságíró, rendező, színész, zen és jóga gyakorló. Közel ötven könyvet írt különböző keleti témákban. Könyve azonban inkább érdeklődőknek, mintsem zen gyakorlóknak szól.]

SHAW, Scott: *Zen-kapu a belső békességhez : 108 módja annak, hogyan maradjunk békések, mikor a dolgok kicsúsznak az irányításunk alól*. Ford. Sámi László. [Budapest] : Lunarimpex, 2005. Lunar zsebkönyvek. (*About Peace*). 151 p. ISBN 963 9219 55 X

STEVENS, John: *Jamaoka Tessu : A "kard nélküli iskola" megalapítójának élete*. Ford. Tóth Andrea. Budapest : Szenszár Kiadó, 2005. Japán kardvívó mesterei. (*The Sword of No-Sword : Life of the*

Master Warrior Tesshu). 225 p. ISBN 963 86369 9 8 [Yamaoka Tesshū (山岡 鉄舟) a XIX. századi Japán egyik leghíresebb szamurája volt. 45 évesen érte el a megvilágosodást, majd megalapította a kard nélküli iskolát, mely máig is élő hagyományvonallal bír. John Stevens könyve e kiváló harcos és több modern kóan szereplőjének életéről szól.]

[SUZUKI Daisetsu, 鈴木 大拙] SUZUKI, Daisetz Teitaro: *Előadások a zen buddhizmusról*. Ford. Gy. Horváth László. In: FROMM, Erich, [SUZUKI Daisetsu, 鈴木 大拙] SUZUKI, Daisetz Teitaro: *Zen buddhizmus és pszichoanalízis*. [Budapest] : Helikon Kiadó, 2006. pp. 9–110.

[SUZUKI Shunryū, 鈴木 俊隆] SUZUKI, Sunrjú: *Nincs mindig úgy : a zen igaz szellemének gyakorlása*. Ford. Boros Dóka László. Budapest : Filosz, 2006. A Zen oszlopai. (*Not always so*). 206 p. ISBN 963 87059 2 2 [Suzuki rōshi könyve a *Zen szellem, kezdő szellem* folytatása. Harmincöt előadást tartalmaz a szerző életének második feléből, melyet tanítványa, Edward Espe Brown szerkesztett.]

[SÁRI László] SU-LA-CE: *Reggeli beszélgetések Lin-csi apát kolostorában*. [4. kiad.]. Budapest : Írás Kiadó, 2005. 185 p. ISBN 963 8417 09 9

ua. [5. kiad.]. Budapest : Kelet Kiadó, 2008. 185 p. ISBN 978 963 87625 1 1 [Sári László, a népszerű tibetológus Lin-csi apát stílusában megírt „kóan-jait” tartalmazza. Ezek népszerűségét jelzi, hogy az 1999-es első megjelenés után a mű immár az 5. kiadásban jelenik meg!]

[SÁRI László] SU-LA-CE: *Reggeli beszélgetések Lin-csi apát kolostorában / Az ifjú Lin-csi vándorlásai*. [Hangoskönyv]. [Budapest] : Írás Kiadó, 2005. [4 CD, 191 min.]. ISBN 963 8417 08 0 [A szerző azonos címen megjelent, nagy népszerűségnek örvendő műveinek hangoskönyv kiadása, melyet maga a szerző olvas fel.]

SCHENKER, Daniela: *Kuan Yin : Kísérőnk a spirituális úton*. Ford. Szász Andrea. Budapest : Bioenergetic, 2008. (*Kuan Yin*). 167 p. ISBN 978 963 965 264 4 [Gyönyörűen illusztrált, tartalmas könyv, amely Kuan Yin bódhiszattva kelet-ázsiai kultuszát és ikonográfiáját mutatja be. A szerző asztrológus, feng shui és holisztikus életvezetési tanácsadó, aki több mint 20 éve foglalkozik az ázsiai kultúrák tanulmányozásával.]

[SUNG San Haeng Wön, 승산행원, 崇山行願] SEUNG Sahn: *A zen iránytűje*. Ford. Fórizs László : Szerk. Kalmár Éva : *A koreai és kínai nevek és szavak valamint a Pátriárkák láncolatának mutatóját Földi Attila készítette*. Budapest : Cartaphilus Könyvkiadó, 2008 [2009]. (*The Compass of Zen*). 424 p. ISBN 978 963 266 048 6 [A koreai zen hagyomány 78. pátriárkája főművének első magyar fordítása.]

[SUNG San Haeng Wön, 승산행원, 崇山行願] SZUNG Szán zen mester: *Hamut a Buddhára*. Ford. Szigeti György, Sólyom Melinda, Hörcher Péter, Virágh Szabolcs. Budapest : Kvanum

Zen Iskola Magyarországi Közössége, [2005]. (*Dropping Ashes on the Buddha : The Teaching of Zen Master Seung Sahn*). 259 p. ISBN 963 7310 46 0 [A 2004-ben elhunyt koreai zen mester, a Kvanum Zen Iskola alapítójának kóangyűjteménye a hazai követők értő tolmácsolásában.]

[SUNG San Haeng Wön, 승산행원, 崇山行願] SZUNG Szán zen mester: *Melyik úton mész? : A Zen irányítói c. könyv (Shambhala, 1997) bevezetője*. [Ford. [Fódi Attila] Kwang Hae és [Szabó Réka] Kwang Shim]. [Budapest : Kvanum Zen Iskola Magyarországi Közössége, 2005.] (*The Compass of Zen* [részlet]). 17 p. nincs ISBN szám [A koreai Seung Sahn zen mester főművének előszava a hazai követők értő tolmácsolásában.]

TEREBESS Gábor: *Folyik a híd : csan buddhista anekdotakincs*. Vál., ford. és szerk. Terebess Gábor. [Hangoskönyv]. [Budapest] : Terebess Kiadó, 2007. [2 CD, 107 min]. ISBN 963 9147 72 9 [a szerző az első olyan magyar volt, akit buddhista szerzetessé szenteltek Japánban. Az 1990-ben kiadott, a legmeghatározóbb kóangyűjteményekből készült válogatás történeteit Gaskó Balázs tolmácsolásában hallhatjuk.]

THIBAUT, Stéphane Kosen: *A zen : belső forradalom*. [A Kőrösi Csoma Sándor Buddhista Egyetem jegyzete]. Ford. Yvon Myoken Bec, Tokai Doken Miklós. [Budapest] : Farkas Lőrinc Imre Könyvkiadó, 2005. (*La Révolution intérieure*). 297 p. ISBN 963 9428 47 7

[THÍCH Nhất Hạnh, 釋一行] THICH Nhat Hanh: *Szívem, a Nap : [Az éber tudatosságtól a szemlélődésből fakadó felismerésekig]*. Ford. Szabó Zsigmond. Lektorálta: Agócs Tamás. [Budapest] : Ursus Libris, 2005. (*The Sun My Heart*). 149 p. ISBN 963 866 347 2 [Egy tiszta tudat tiszta útmutatásai a mindennapi életben végzett/végezhető meditációval kapcsolatban. Az egyik kedvenc könyvem, nehezen tudom elfogultság nélkül ajánlani.]

[THÍCH Nhất Hạnh, 釋一行] THICH Nhat Hanh: *Tanítások a szeretetről : Szeretetmeditációk a gyógyulásért : Ismerd meg a boldogságot, és tedd boldogabbá környezetet!*. Ford. Béresi Csilla. Budapest : Édesvíz Kiadó, 2005. Keleti tanítások/Buddhizmus. (*Teachings on Love*). 169 p. ISBN 963 528 878 6 [Nehezen besorolható mű, hisz a szerző fogadalmi és hagyományvonalai szerint zen, a gyakorlat szerint pedig inkább éberséggyakorlat vagy vipasszaná, hisz ezek része a metta meditáció. Egy biztos, nagyon hasznos útmutató, hogy elkerüljük a mai világ egyik legfőbb problémáját, a szeretetlenséget.]

[THÍCH Nhất Hạnh, 釋一行] THICH Nhat Hanh: *Vegyen körül a szeretet : Éld éber a napjaidat : Útmutató az év minden hetére*. Ford. Makra Júlia : A gáthákat ford. Botár Attila és Makra Júlia. Budapest : Bioenergetic, 2008. (*Sei liebevoll umarmt : Achtsam leben jeden Tag. Ein Begleiter für alle Wochen des Jahres*). [119] p. ISBN 978 963 9652 55 2 [A méltán népszerű vietnami tanító nem kevesebbre vállalkozott, mint hogy 52 rövid tanítással segítsen mindannyiunkat az év minden hetében. Mindezt egy gyönyörű képekkel illusztrált könyv formájában.]

A zen gyöngyszemei. Szöveg: Helen Exley, Helen Thomson. Ford. Getto Katalin. Pécs : Alexandra Kiadó, 2006. (*Zen gems*). [368 p.]. ISBN 963 369 834 0

Zen inspiráló tanítások : alapvető meditációk és szövegek. Szerk. Miriam Levering. Ford. Bakonyi Berta. Pécs : Alexandra, 2008. (*Zen inspirations*). 160 p. ISBN 978 963 368 708 6